

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ
ΕΜΠΟΡΙΟΥ & ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ**

**ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΕΣΕΕ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΕΠΟΜΕΝΗ ΜΕΡΑ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ**

Αθήνα 11 Μαΐου 2020

Η πανδημία του COVID-19 αποτελεί σημαντική πρόκληση για την οικονομία, την κοινωνία αλλά και την επιχειρηματικότητα. Είναι δεδομένο πως οι συνέπειες της προβλέπεται να είναι δομικού χαρακτήρα για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις εκτεινόμενες σε όλο το οικοσύστημα της επιχειρηματικότητας. Στο πλαίσιο αυτό, ο εμπορικός κόσμος βιώνει μια «κοσμογονία» που συνίσταται στη μείωση της καταναλωτικής δαπάνης, στη βίαιη μεταλλαγή των καταναλωτικών προτύπων, στην πίεση του ψηφιακού μετασχηματισμού αλλά και στην απαιτητική προσαρμογή στα αναγκαία πρωτόκολλα υγιεινής. Είναι δεδομένο πως αυτή η 'αποκάλυψη' θα δοκιμάσει ακόμα περισσότερο τα όρια της ανάκαμψης των επιχειρήσεων και για αυτό είναι διαφορετική από την προηγούμενη κρίση.

Η ΕΣΕΕ, ως θεσμικός εκπρόσωπος του ελληνικού εμπορίου, θεωρεί ότι ο πλέον ενδεδειγμένος τρόπος για την ανάκαμψη των επιχειρήσεων, αλλά και την αργόσυρτη επιστροφή προς ένα σπιράλ κανονικοποίησης, είναι να δοθούν από την πλευρά της πολιτείας όλα εκείνα τα εχέγγυα που θα επιτρέψουν στις επιχειρήσεις να ανακτήσουν ένα σημαντικό μέρος του απολεσθέντος κύκλου εργασιών τους, ενισχύοντας παράλληλα την ανθεκτικότητά τους. Προς αυτή την κατεύθυνση θα πρέπει να δοθεί το απαραίτητο οικονομικό "οξυγόνο" στις εμπορικές επιχειρήσεις το οποίο θα εστιάζει στο "πάγωμα", για σημαντικό χρονικό διάστημα, των παλαιών τους βαρών/χρεών και στην αποτροπή της δημιουργίας και συσσώρευσης νέων, αλλά και στην παροχή νέας ρευστότητας.

Σύμφωνα με τη λογική αυτή, η περίοδος χάριτος συνιστά μια αδιαπραγμάτευτη και αναγκαία συνθήκη για κάθε υφιστάμενο (ή μελλοντικό) μέτρο ανακούφισης των πληττόμενων επιχειρήσεων. Σε κάθε περίπτωση, απώτερος στόχος θα πρέπει να είναι η σταδιακή αποκατάσταση των απωλειών/ζημιών, ώστε, έστω μεσοπρόθεσμα, ο επιχειρηματικός κόσμος να είναι σε θέση να ορθοποδήσει και σε μεταγενέστερο στάδιο να προσαρμοστεί στα νέα οικονομικά δεδομένα και στις νέες ιδιαίτερες συνθήκες. Σε συνάφεια με τα παραπάνω παρουσιάζουμε μια εξειδίκευση των μέτρων αυτών στις προτάσεις που ακολουθούν, ομαδοποιημένα ανά Υπουργείο.

I. Ζητήματα Υπουργείου Εργασίας

A. Ασφαλιστικά

Ασφαλιστικές εισφορές επιχειρήσεων

1) Μεγαλύτερο περιθώριο ευελιξίας στην καταβολή των βεβαιωμένων ασφαλιστικών υποχρεώσεων των επιχειρήσεων για το διάστημα που αυτές έχουν αναστείλει τη λειτουργία τους ή υπολειπόμενες, μέσω της μετάθεσης της υποχρέωσης καταβολής τους έως και 31/12/2020 (σήμερα είναι μέχρι 30/9/2020).

2) Κάλυψη από το κράτος τουλάχιστον του 50% των εργοδοτικών εισφορών (σε πρώην ΙΚΑ) των επιχειρήσεων που κατά τη διάρκεια της κρίσης είτε έκλεισαν με απόφαση του κράτους είτε επλήγησαν, αλλά παρόλα αυτά στήριξαν την απασχόληση. Η **μείωση του μη μισθολογικού κόστους** των επιχειρήσεων θα πρέπει να εκτείνεται έως τα τέλη του 2020.

3) Οριζόντια μείωση της τάξεως του 25% των προβλεπόμενων ποσών των ασφαλιστικών εισφορών μη μισθωτών, βάσει της επιλεγόμενης κατηγορίας από πλευράς επιτηδευματιών. Στο νέο ασφαλιστικό πλαίσιο προβλέπεται η μελλοντική αύξηση των επιβαρύνσεων για τους ελεύθερους επαγγελματίες, βάσει στατιστικών δεικτών της ΕΛ.ΣΤΑΤ. Όμως, σε περιπτώσεις έκτακτων συνθηκών, όπως η σημερινή που βιώνει η χώρα μας, πρέπει να υπάρξει μέριμνα για τη θέσπιση ανάλογων διατάξεων, ελαφρυντικών όμως αυτή τη φορά για τους μη μισθωτούς, η συρρίκνωση των τζίρων των οποίων καθιστά επιτακτική την ελάφρυνση των υποχρεώσεών τους απέναντι στο κράτος (Εφορίες & Ασφαλιστικά ταμεία).

4) Εκ νέου **δυνατότητα επιλογής ασφαλιστικής κατηγορίας** από τους μη μισθωτούς/εμπόρους για τους υπόλοιπους μήνες του 2020, λόγω της υγειονομικής κρίσης. Υπό τις νέες διαμορφούμενες ειδικές οικονομικές συνθήκες, η ΕΣΕΕ εκφράζει την άποψη πως ο e-ΕΦΚΑ θα πρέπει να δώσει ξανά τη δυνατότητα στους μη μισθωτούς να επιλέξουν την ασφαλιστική κατηγορία που επιθυμούν και να άρει τη δεσμευτικότητα της αρχικής τους επιλογής.

5) Για όσους επιτηδευματίες έχουν εντάξει τις ληξιπρόθεσμες οφειλές τους σε ρύθμιση τμηματικής καταβολής ("Πάγια" ρύθμιση, 100 και 120 δόσεις), πρέπει να προβλεφθεί ένα περισσότερο ευέλικτο πλαίσιο που θα τους δίνει μεγαλύτερο χρονικό διάστημα αποπληρωμής έως τα τέλη του έτους. Η ΕΣΕΕ αυτό που πραγματικά επιδιώκει είναι η επανέναρξη πληρωμής των ενταγμένων σε ρύθμιση χρεών όχι από τον Αύγουστο του 2020 αλλά από τις αρχές του νέου έτους, καθώς δεν είναι ακόμη γνωστό πόσο θα διαρκέσουν οι δυσμενείς επιπτώσεις της υγειονομικής κρίσης.

Προτείνουμε:

Την επέκταση της νέας πάγιας ρύθμισης οφειλών προς τα Ασφαλιστικά ταμεία από 12 σε 36 δόσεις, προκειμένου να υπαχθούν οι μελλοντικές βεβαιωμένες οφειλές που δεν θα μπορούν να καταβληθούν λόγω COVID 19. Παράλληλα, για τις ήδη ενταγμένες, σε πρόγραμμα τμηματικής ρύθμισης (120 δόσεις), ληξιπρόθεσμες οφειλές που δεν τηρήθηκε η καταβολή τους λόγω πανδημίας, θα πρέπει να δοθεί εξαμηνιαία παράταση της καταβολής τους, λόγω της οικονομικής δυσπραγίας του εξαμήνου Μαρτίου - Αυγούστου 2020, με αντίστοιχη μελλοντική επέκταση τόσο του αριθμού των δόσεων (max σε 126 δόσεις) όσο και της χρονικής/ημερολογιακής επέκτασης της ρύθμισης.

6) Στα πλαίσια της έκδοσης της νέας Υπουργικής Απόφασης οικ. 17535/Δ1.6002/6-5-2020, που ρυθμίζει τα των ηλεκτρονικών συναλλαγών των ασφαλισμένων με τον e-ΕΦΚΑ και για να έχει ουσία η ηλεκτρονική έκδοση της ασφαλιστικής ενημερότητας, θα πρέπει να προκύψει **εναρμόνιση/ομοιοτυπία των προαπαιτούμενων έκδοσης της ασφαλιστικής με αυτά της φορολογικής ενημερότητας**, για τη συρρίκνωση γραφειοκρατικών και άσκοπων διαδικασιών.

7) Προκειμένου να καταστεί εφικτό να αποδώσουν όλα τα παραπάνω προτεινόμενα μέτρα και να εξασφαλιστεί η βιωσιμότητα των επιχειρήσεων σε αυτή την δύσκολη εποχή, θα πρέπει να ξεκινήσουμε από τα βασικά: Την **αναστολή κάθε είδους εισπρακτικών και αναγκαστικών μέτρων από το ΚΕΑΟ, των πλειστηριασμών και την προστασία της πρώτης κατοικίας και της ιδιόκτητης επαγγελματικής στέγης** του κάθε μικρομεσαίου επιχειρηματία μέχρι τουλάχιστον τις 31-12-2020.

B. Ενίσχυση εργασίας - Πρόγραμμα SURE

Με δεδομένο ότι το πρόγραμμα SURE δεν έχει ακόμη σχεδιαστεί από την Ε.Ε. αλλά αναμένεται να διαρκέσει για αρκετούς μήνες, μέχρι να εξαλειφθεί οριστικά ο κίνδυνος της πανδημίας COVID-19, θα πρέπει το πρόγραμμα να σχεδιαστεί άμεσα και με τη συμμετοχή της ΕΣΕΕ, ως θεσμοθετημένου κοινωνικού εταίρου.

Γ. Κατάρτιση & Επαγγελματική Εκπαίδευση (συμβολή ΕΣΕΕ μέσω ΚΑΕΛΕ)

Η πανδημία συνεπάγεται μια σειρά προσαρμογών των επιχειρήσεων στα νέα δεδομένα. Αναμφίβολα, η ποιότητα και το βάθος της προσαρμογής αυτής θα αποτελέσουν κρίσιμους παράγοντες για την αντιμετώπιση των συνεπειών και της οικονομικής κρίσης. Λόγω του εκτεταμένου lock-down ένας μεγάλος αριθμός εμπορικών επιχειρήσεων εξωθήθηκε στη χρήση και στην αξιοποίηση των τεχνολογικών μέσων, λόγω των νέων αναγκών που προέκυψαν από την εξάπλωση του COVID-19.

Ο μετασχηματισμός των καταναλωτικών προτύπων, η ενίσχυση των διαδικτυακών πλατφορμών αλλά και η επέκταση των καινοτόμων τρόπων πληρωμής επιταχύνονται κάτω από την επέλαση της πανδημίας. Για να είναι όμως αποτελεσματική η αξιοποίηση των τεχνολογικών μέσων είναι απαραίτητη η ενίσχυση των δεξιοτήτων (soft skills) των εργαζομένων και των επιχειρηματιών σε συγκεκριμένους τομείς όπως το ηλεκτρονικό εμπόριο (e-commerce), η αξιοποίηση των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) κ.α. Η χρηματοδότηση της κατάρτισης δύναται να πραγματοποιηθεί μέσα από τους αδιάθετους πόρους του ΕΣΠΑ και ο σχεδιασμός – υλοποίηση μέσω της συμμετοχής των κέντρων κατάρτισης κοινωνικών εταίρων στη διαμόρφωση ενός «Έκτακτου Σχεδίου Κατάρτισης COVID-19».

II. Ζητήματα Υπουργείου Οικονομικών

A. Φορολογικά αιτήματα για περαιτέρω στήριξη της εγχώριας επιχειρηματικότητας

1. Άμεση θεσμοθέτηση του ειδικού ακατάσχετου επιχειρηματικού λογαριασμού, ενός επίκαιρου και αναγκαίου όσο ποτέ άλλοτε μέτρου. Η ΕΣΕΕ έχει αναδείξει το συγκεκριμένο ζήτημα ως υψίστης σημασίας προαπαιτούμενο για την επιβίωση των επιχειρήσεων και την αναγκαία μετάβασή τους στη νέα ψηφιακή εποχή.

Ακόμη και πριν την επιβολή των περιοριστικών μέτρων της πανδημίας, η βελτίωση της ρευστότητας και της άμεσης διευθέτησης των υποχρεώσεων των επιχειρήσεων, συνιστούσαν βασικές συνιστώσες βελτίωσης του επιχειρηματικού κλίματος. Ξεκινώντας από την επιβολή των Capital Controls το 2015 και φτάνοντας στην σημερινή υγειονομική κρίση έχουν μεταβληθεί άρδην οι καταναλωτικές και οι συναλλακτικές συνήθειες, με κατακόρυφη αύξηση των ηλεκτρονικών συναλλαγών και τις νέες μορφές διενέργειας πωλήσεων, δημιουργώντας ένα πλαίσιο όπου η επίσπευση εισαγωγής του ακατάσχετου επιχειρηματικού λογαριασμού αποτελεί αδήριτη ανάγκη. Παράλληλα, η έλλειψή του δημιούργησε στις επιχειρήσεις και στην κοινωνία προβλήματα αχρειαστα για τον έλεγχο της πανδημίας. Δεν ήταν λίγες οι φορές, όπου, ειδικά κατά τις ημέρες της καραντίνας, ήταν σύνηθες φαινόμενο να βλέπουμε επιχειρηματίες με μετρητά στα χέρια τους (που από μόνα τους συνεπάγονται κίνδυνο) να μαζεύονται στις Τράπεζες (προκαλώντας αχρειαστο συνωστισμό), προκειμένου να διεκπεραιώσουν τις υποχρεώσεις τους με απευθείας κινήσεις στο ταμείο.

Όλα τα παραπάνω επιτάσσουν πλέον ως απαίτηση των καιρών αλλά και απαραίτητη προϋπόθεση για την διάσωση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων την ικανοποίηση του αιτήματός μας, επάνω στις εξής παραμέτρους:

- Για κάθε επιχείρηση, παροχή δυνατότητας γνωστοποίησης ενός λογαριασμού σε πιστωτικό ίδρυμα, ο οποίος θα μπορεί, ακόμη και μετά την εντολή κατάσχεσης, να τροφοδοτεί τις βασικές λειτουργίες της επιχείρησης (πληρωμή μισθοδοσίας, καταβολές οφειλών προς το Δημόσιο και τον ΕΦΚΑ, μισθωμάτων και προμηθευτών, κάλυψη λειτουργικών εξόδων).
- Σύνδεση του παραπάνω λογαριασμού με τις εισπράξεις της επιχείρησης από χρήση πιστωτικών και χρεωστικών καρτών εκ μέρους των πελατών /καταναλωτών.

- Κυμαινόμενο και όχι σταθερό ύψος ακατάσχετου ποσού για την κάθε επιχείρηση, βάσει του τζίρου και των απολογιστικών δεδομένων της οικονομικής λειτουργίας της.

2. Οριζόντια εφαρμογή του μέτρου της "**Επιστρεπτέας Προκαταβολής**" (ΕΠ) για όλες τις επιχειρήσεις, ανεξαρτήτως της νομικής μορφής που διαθέτουν ή των εργαζομένων που απασχολούν. Υπό αυτή την έννοια, πρέπει να συμπεριληφθούν στη δεύτερη φάση της ΕΠ οι **εμπορικές ατομικές επιχειρήσεις χωρίς προσωπικό** για λόγους ισότιμης μεταχείρισης από πλευράς κράτους με τις προσωπικές και κεφαλαιουχικές εταιρείες. Η ΕΣΕΕ εκφράζει τον προβληματισμό της για το γεγονός πως, από τη στιγμή που οι ασκούντες ατομική εμπορική επιχειρηματική δραστηριότητα υπόκεινται σε όλες τις φορολογικές επιβαρύνσεις μίας τυπικής επιχείρησης (*μη ισχύς αφορολόγητου ορίου, ειδική εισφορά αλληλεγγύης για ετήσια εισοδήματα άνω των 12.000 ευρώ, τέλος επιτηδεύματος, προκαταβολή φόρου εισοδήματος επόμενου έτους στο 100%, καταβολή δημοτικών τελών, έλλειψη προστατευτικού πλαισίου από κατασχέσεις/δεσμεύσεις λογαριασμών*) στερούνται άμεσων ευεργετικών μέτρων, οι οποίες θα προσέδιδαν την απαραίτητη ελάχιστη ρευστότητα σε μία τόσο δύσκολη περίοδο.

3. Μετάθεση της εφαρμογής του μέτρου της **υποχρεωτικής συγκέντρωσης του 30% του ετήσιου εισοδήματος** των ελεύθερων επαγγελματιών **σε ηλεκτρονικές αποδείξεις**, στις **1/1/2021**. Περαιτέρω και στη βάση της ισότιμης μεταχείρισης των φορολογουμένων, ακόμη ένα αίτημα που έχει επανειλημμένως τεθεί, αποτυπώνεται στη **θέσπιση αφορολόγητου ορίου και για τους μη μισθωτούς**, οι οποίοι επωμίζονται υπέρμετρα σε σχέση με την δυνατότητές τους βάρη.

4. Η παράταση της καταληκτικής ημερομηνίας **υποχρεωτικής αντικατάστασης των ξεπερασμένων και ακατάλληλων πλέον ταμειακών μηχανών των επιχειρήσεων (ΦΗΜ)** κατά 2 μήνες, από 31/5/2020 στις **31/7/2020** (Α.1100/2020 Απόφαση Δκτή ΑΑΔΕ), δίνει μεν μία πρόσκαιρη λύση αλλά δεν διευθετεί με αποφασιστικό τρόπο το ζήτημα που έχει ανακύψει λόγω της πανδημίας. Ο επιχειρηματικός κόσμος κινούμενος σε αχαρτογράφητα νερά, όσον αφορά στην επαναδραστηριοποίησή του, αλλά πολύ περισσότερο στις επιπτώσεις και στην οριστική εξάλειψη της υφιστάμενης υγειονομικής κρίσης, δεν

χρειάζεται τη δεδομένη χρονική στιγμή επιπρόσθετη πίεση και επιβολή κι άλλων βαρών και υποχρεώσεων. Η τρέχουσα συγκυρία καθιστά αδήριτη ανάγκη την αποδοχή της πρότασης της ΕΣΕΕ για αντικατάσταση των ακατάλληλων ΦΗΜ (Φορολογικών Ηλεκτρονικών Μηχανισμών) **έως 31/12/2020** και πιθανή επιδότηση από πόρους ΕΣΠΑ της αναγκαίας αναβάθμισης, προκειμένου να δοθεί ο απαιτούμενος χρόνος στις επιχειρήσεις να επιστρέψουν πρώτα στην κανονική λειτουργία.

Η επιβολή προστίμου σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με την ως άνω απόφαση της φορολογική διοίκησης αλλά πολύ περισσότερο το γεγονός πως θα προστεθεί στα ήδη αμέτρητα προβλήματα των επιτηδευματιών μία ακόμη υποχρέωση, συνιστούν σημαντικές παραμέτρους που χρήζουν άμεσης αναθεώρησης. Τη δεδομένη χρονική στιγμή όπου οι επιχειρήσεις μετρούν τις πληγές τους και σχεδιάζουν την επάνοδό τους στην κανονικότητα, οι κρατικές παρεμβάσεις θα πρέπει να γίνονται με γνώμονα τη διευκόλυνση του επιχειρείν και τη διασφάλιση ευνοϊκότερων όρων άσκησης του.

5. Από τη στιγμή που στους πληττόμενους από την πανδημία ΚΑΔ περιλαμβάνονται και εκείνες οι επιχειρήσεις που εμπορεύονται **Γουναρικά Είδη** και προϊόντα **Αργυροχρυσοχοΐας** (χονδρική & λιανική πώληση), η **διατήρηση του παράλογου φόρου πολυτελείας 10%** επί των συγκεκριμένων προϊόντων (σήμερα εφαρμόζεται για τα γουναρικά είδη από το 1^ο ευρώ αξίας του αγαθού και για τα κοσμήματα από τα 1.000 ευρώ αξίας τους και πάνω) και ο οποίος αποφέρει ελάχιστα δημοσιονομικά έσοδα, αποτελεί αδικαιολόγητη και αχρείαστη επιβάρυνση και μάλιστα σε κλάδους εξαγωγικά προσανατολισμένους.

6. Για τη νησιωτική Ελλάδα όπου ο Τουρισμός αναμένεται να σημειώσει κατακόρυφη πτώση τη φετινή τουριστική σεζόν, κρίνεται αναγκαίο όσο ποτέ άλλοτε η **επαναφορά του ειδικού καθεστώτος ΦΠΑ** (μειωμένοι κατά 30% συντελεστές ΦΠΑ σε σχέση με την ηπειρωτική Ελλάδα: κανονικός συντελεστής 17%, μειωμένος: 9% και υπερμειωμένος: 4%) και η εξομοίωση με το ήδη εφαρμοζόμενο σήμερα καθεστώς για τα νησιά με ιδιαίτερα αυξημένες προσφυγικές ροές. Το συγκεκριμένο μέτρο μάλιστα, ενόψει των ειδικών συνθηκών του κορωνοϊού, θεωρούμε ότι θα μπορούσε να καταβληθεί η σχετική προσπάθεια ώστε, μετά από τροποποίηση της κοινοτικής νομοθεσίας, να επεκταθεί σε όλα τα νησιά της χώρας. Το πλέον ενδεδειγμένο μέτρο,

έστω και μερικής ανακούφισης των δυσβάσταχτων συνεπειών της πανδημίας και του οποίου οι ευεργετικές συνέπειες θα αποτυπωθούν στην καθημερινότητα νοικοκυριών και επιχειρήσεων, είναι εκείνο της μείωσης του ΦΠΑ αγαθών και υπηρεσιών.

7. Ρύθμιση ληξιπρόθεσμων οφειλών σε Εφορίες (ρύθμιση τμηματικής καταβολής δόσεων των ν. 4611/2019 → 120 δόσεις & ν. 4646/2019 → νέα Πάγια Ρύθμιση).

Προτείνουμε την παρακάτω λύση:

Την επέκταση της νέας πάγιας ρύθμισης οφειλών προς την Εφορία από 24 σε 48 δόσεις, προκειμένου να υπαχθούν οι μελλοντικές φορολογικές βεβαιωμένες οφειλές που δεν θα μπορούν να καταβληθούν λόγω COVID 19. Παράλληλα, για τις ήδη ενταγμένες, σε πρόγραμμα τμηματικής ρύθμισης (120 δόσεις), ληξιπρόθεσμες οφειλές που δεν τηρήθηκε η καταβολή τους λόγω πανδημίας, θα πρέπει να δοθεί εξαμηνιαία παράταση της καταβολής τους, λόγω της οικονομικής δυσπραγίας του εξαμήνου Μαρτίου - Αυγούστου 2020, με αντίστοιχη μελλοντική επέκταση τόσο του αριθμού των δόσεων (max σε 126 δόσεις) όσο και της χρονικής/ημερολογιακής επέκτασης της ρύθμισης.

8. Επίσπευση της εφαρμογής της ευνοϊκότερης φορολογικής κλίμακας των ατομικών επιχειρήσεων για τα κέρδη του 2019 και όχι για εκείνα του 2020. Η μείωση της φορολογικής επιβάρυνσης του πρώτου εισαγωγικού κλιμακίου εισοδήματος των 10.000 ευρώ από το 22% στο 9% θα συνεισφέρει στην προσπάθεια ταχύτερης ανάκαμψης και επαναφοράς των μικρότερων επιχειρήσεων (όχι τα νομικά πρόσωπα/οντότητες) στην κανονικότητα και στην αποκατάσταση της ζημιάς που έχουν υποστεί λόγω του COVID 19. Αυτό που ζητάμε είναι οι επιχειρηματίες να δουν από φέτος και όχι του χρόνου στα εκκαθαριστικά σημειώματα της Εφορίας χαμηλότερους φόρους, για να μπορέσουν να ανασυνταχθούν και να προγραμματίσουν πιο ορθολογικά τις επόμενες ενέργειές τους.

9. Κατάργηση της υποχρέωσης καταβολής του τέλους επιτηδεύματος για τη χρήση του 2020, καθώς η προκληθείσα ζημιά δεν περιορίζεται σε ένα εύρος μερικών μόνο μηνών, αλλά αντιθέτως έχει ευρύτερο πεδίο και επηρεάζει την εν γένει επαγγελματική δραστηριότητα όχι μόνο του τρέχοντος έτους αλλά και εκείνη του επόμενου έτους (2021).

10. Κατάργηση της προκαταβολής του φόρου εισοδήματος επόμενου έτους που θα κληθούν να καταβάλλουν οι επιτηδευματίες από το

καλοκαίρι και μετά. Από τη στιγμή που τα εισοδήματα του 2020 θα είναι εμφανώς μειωμένα σε σχέση με εκείνα του 2019, δεν υπάρχει λόγος να προκαταβάλλονται ποσά για ανύπαρκτους τζίρους/κέρδη και μάλιστα στο 100% του βεβαιωθέντος φόρου. Και μπορεί να ισχύει ο συμψηφισμός των ποσών, σε κάθε όμως περίπτωση δεν μπορεί κανένας να αμφισβητήσει ότι με τις εν λόγω διατάξεις πλήττεται ευθέως η ρευστότητα των επιχειρήσεων.

11. Εφαρμογή συγκεκριμένης πρότασης για την ρύθμιση του θέματος των μεταχρονολογημένων επιταγών. Με το άρθρο 2 της ΠΝΠ 30-3-2020, ανεστάλησαν οι προθεσμίες λήξης, εμφάνισης και πληρωμής επιταγών, συναλλαγματικών και γραμματίων σε διαταγή με ημερομηνία λήξης/πληρωμής από 30-3-2020 μέχρι 31-5-2020, κατά 75 ημέρες.

Η αναστολή ίσχυσε για τις επιχειρήσεις που είτε έκλεισαν με κρατική εντολή, είτε, βάσει ΚΑΔ, επλήγησαν από την κρίση της πανδημίας του κορωνοϊού και υπό προϋποθέσεις και για επιχειρήσεις οι ΚΑΔ των οποίων δεν ήταν στους πληττόμενους.

Με την ΥΑ Α.1099/30-4-2020, προβλέφθηκαν ευεργετήματα για τους κομιστές των επιταγών, χωρίς όμως να καλύπτεται αντίστοιχα ο εκδότης. Γι' αυτόν, η επιταγή εξακολουθεί να υπάρχει και να υφίστανται οι συνυφασμένες με αυτήν απειλές της ποινικής καταδίωξης και της εγγραφής στη μαύρη λίστα του Τειρεσία. Από την άλλη αγνοείται το αυτονόητο, ότι δηλαδή ο εκδότης της επιταγής δεν θα καταφέρει και εκείνος άμεσα να έχει τα αυξημένα έσοδα που θα απαιτηθούν για την κάλυψη του αξιογράφου μετά την περίοδο χάριτος. Επειδή δε πλησιάζει το πρώτο κύμα λήξης, εμφάνισης και πληρωμής των πρώτων επιταγών στις 15 Ιουνίου και στους περισσότερους εκδότες δεν υπάρχουν τα κεφάλαια για την κάλυψή τους, προτείνουμε:

- **Να επεκταθεί η περίοδος προστασίας για άλλες 75 ημέρες** με δυνατότητα επιπλέον παράτασης.
- **Να γίνει οριζόντια μετατροπή των επιταγών σε δάνεια προς τους εκδότες**, με την εγγύηση του Δημοσίου και **με αποκλειστικό όρο και κατεύθυνση την ισόποση εξόφληση των κομιστών**. Τα δάνεια που θα αντιστοιχίζονται με τις επιταγές αυτές, να είναι άτοκα για 75 ημέρες και –σε περίπτωση που δεν εξοφληθούν εντός των 75 ημερών- να μετατρέπονται με την πάροδό τους σε έντοκα. Έχουμε τη γνώμη ότι πρέπει να επιδειχθεί εμπιστοσύνη προς τους εκδότες των επιταγών, καθώς ο έλεγχος που οι Τράπεζες ασκούν ως προς την αξιοπιστία των δικαιούχων, πριν

την παράδοση σε αυτούς μπλοκ επιταγών, είναι κάτι παραπάνω από επαρκής και ενδεδειγμένη.

Κατά τον τρόπο αυτό, οι κομιστές εξοφλούνται και οι εκδότες απαλλάσσονται από τις επιταγές και παίρνουν μια προσωρινή ανάσα, ενόψει της επόμενης ημέρας. Αυτονόητα θα εξαιρούνται οι εκδότες – κομιστές που συνεννοούνται για την εξόφληση των μεταξύ τους επιταγών.

- **Επέκταση των παραπάνω μέτρων και για τις τουριστικές επιχειρήσεις**, οι επιταγές των οποίων, λόγω του εποχικού τους χαρακτήρα, αρχίζουν να λήγουν και να πληρώνονται από τον Μάιο και μετά.

12. Πανελλαδική καθολική απαλλαγή καταβολής δημοτικών τελών (ανταποδοτικών: κατάληψης κοινοχρήστων χώρων, καθαριότητας, φωτισμού και φόρου ηλεκτροδοτούμενων χώρων & επί των ακαθάριστων εσόδων των καταστημάτων: 0,5%) για τις επιχειρήσεις που διακόπτουν υποχρεωτικά τη λειτουργία τους λόγω αποτροπής διάδοσης του COVID 19. Παρά το γεγονός πως η λήψη των συγκεκριμένων αποφάσεων υπόκειται στην αρμοδιότητα των δημοτικών συμβουλίων και πολλά εξ' αυτών έχουν ήδη προχωρήσει σε μειώσεις, θα πρέπει το συντομότερο δυνατόν να υπάρξει κεντρική μέριμνα γενικής και καθολικής απαλλαγής για την υποστήριξη των επιχειρήσεων. Στην κατηγορία αυτή θα πρέπει να ενταχθούν και τα τέλη κατάληψης χώρων που καταβάλλονται στους Οργανισμούς Λιμένων και στις Κτηματικές Υπηρεσίες.

Μέρος της λύσης που θα δοθεί και θα αφορά στα δημοτικά τέλη πρέπει να είναι και οι οριστικοί χώροι που θα καταλάβουν επί του παρόντος οι επιχειρήσεις εστίασης. Κατανοούμε την ανάγκη να καταλάβουν μεγαλύτερο όγκο κοινοχρήστων χώρων για λόγους τήρησης αποστάσεων και διασφάλισης της υγείας των πελατών στα τραπέζια τους, όμως αυτό δεν πρέπει να γίνει εις βάρος των παρακείμενων εμπορικών καταστημάτων (οι βιτρίνες των οποίων πολλές φορές κρύβονται από τα τραπέζια) και των επαρκών διόδων που απαιτούνται ώστε οι καταναλωτές να μπορούν να κυκλοφορήσουν απρόσκοπτα στις αγορές.

13. Σε ότι αφορά τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για την υποβοήθηση των επιχειρήσεων και προκειμένου να καταστεί εφικτό να αποδώσουν, θα πρέπει να ξεκινήσουμε και στην περίπτωση αυτή από τα βασικά: Την αναστολή των πλειστηριασμών και την προστασία της πρώτης

κατοικίας και της ιδιόκτητης επαγγελματικής στέγης του κάθε μικρομεσαίου επιχειρηματία μέχρι τουλάχιστον τις 31-12-2020.

B. Ενοίκια των επιχειρήσεων που πλήττονται από τον COVID 19

Το ζήτημα των ενοικίων για τις κλειστές και πληττόμενες επιχειρήσεις είναι κρίσιμο και ιδιαίτερα σοβαρό, θα πρέπει ωστόσο να ληφθούν υπόψη οι απόψεις και των δύο μερών, τόσο των μισθωτών όσο και των εκμισθωτών.

Υπάρχουν πολλές περιπτώσεις, ειδικά σε ότι αφορά τις κλειστές επιχειρήσεις, όπου η μείωση του ενοικίου κατά 40% δεν είναι επαρκής.

Από την άλλη, οι μέχρι τώρα ελαφρύνσεις των ιδιοκτητών που συνίστανται στην έκπτωση 25% των οφειλών που καταβλήθηκαν (αλλά μόνο για αυτούς που εκμισθώνουν επαγγελματική στέγη) και η 4μηνη αναστολή των τρεχουσών οφειλών τους, επίσης δεν συνιστούν σοβαρά ανταποδοτικά μέτρα κάλυψης των θυσιών που με την σειρά τους κάνουν.

Η ΕΣΣΕ προτείνει η όποια τελική λύση προκριθεί να λάβει υπόψη τις αντικειμενικές συνθήκες που αφορούν και στα δύο μέρη, για την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη απορρόφηση των προκαλούμενων από την πανδημία κλυδωνισμών.

III. Ζητήματα Υπουργείου Ανάπτυξης

A. Ρευστότητα // Χρηματοδότηση

- **Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα - ΤΕΠΙΧ:** Το πρόγραμμα αυτό αφορά δάνεια (25% του τζίρου) με επιδότηση επιτοκίου 100% για 2 έτη με προϋπόθεση τη διατήρηση θέσεων εργασίας. Οι επιχειρήσεις πρέπει να είναι τραπεζικά ενήμερες έως 29/2/2020. Το πρόβλημα εντοπίζεται στο γεγονός πως πρόκειται πάλι για δανεισμό και πως εξαιτίας της κάλυψης μόνο του 40% των κονδυλίων από το ΕΣΠΑ και του 60% από τις τράπεζες, οι τελευταίες αναμένεται να ζητήσουν και πάλι εγγυήσεις (collaterals). Συνέπεια των παραπάνω θα είναι ο αποκλεισμός των

πολύ μικρών και μικρών επιχειρήσεων, οι οποίες στην πλειοψηφία τους δεν θα τηρούν τα απαιτούμενα κριτήρια.

Πρόταση: Η λύση του συγκεκριμένου προβλήματος έγκειται στην τροποποίηση της αναλογίας σε 80% συμμετοχή του ΕΣΠΑ και 20% των τραπεζών, ώστε να μπορέσουν να έχουν πρόσβαση και οι μικρές επιχειρήσεις με ένα μικρό επιτόκιο, για την αύξηση της πιθανότητας έγκρισης των αιτημάτων. Εάν αυτή η σχέση δεν μπορεί να τροποποιηθεί τότε θα μπορούσε να υπάρξει η παροχή εγγύησης του Δημοσίου για το μέρος που συμμετέχουν οι τράπεζες ή/και επιδότηση του επιτοκίου τουλάχιστον για ένα μέρος του δανείου.

- **Εγγύηση δημοσίου για το 80% του χορηγούμενου δανείου.** Το συγκεκριμένο εγγυοδοτικό προϊόν θα εξειδικεύεται στην παροχή εγγύησης του Κράτους κάθε χορηγούμενου δανείου κατά 80% κάλυψης, με παράλληλη θέσπιση ορίου 40% στην πληρωμή εγγυήσεων σε περίπτωση που οι δανειολήπτες δεν είναι συνεπείς στην εξόφληση των μηνιαίων υποχρεώσεών τους.
- **SMEunited:** Οι έντονες ανησυχίες του εμπορικού και επιχειρηματικού κόσμου σχετικά με τη ρευστότητα δεν περιορίζονται στα ελληνικά σύνορα. Σύμφωνα με το Δελτίου Τύπου της 27^{ης} Απριλίου της SMEunited (Ευρωπαϊκός Φορέας Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων), η αγωνία για την πρόσβαση σε ρευστότητα αφορά όλες τις ΜμΕ σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Πιο συγκεκριμένα αναφέρονται:
  - Στην προκλητική συμπεριφορά του τραπεζικού συστήματος, με υψηλά επιτόκια χορηγήσεων, μεγάλο κόστος φακέλου και πολυπλοκότητα στη διαδικασία αίτησης και έγκρισης χρηματοδότησης.
  - Στις συνέπειες που έχει για τις ΜμΕ, η μη έγκαιρη εξόφλησή τους είτε από το Δημόσιο είτε από την ιδιωτικό τομέα, γεγονός που επηρεάζει δυσμενώς τη ρευστότητά τους.

B. Τράπεζες

- Η μείωση των προμηθειών των τραπεζών (χρεώσεις & έξοδα κίνησης στους τραπεζικούς λογαριασμούς μέσω e-banking) αποτελεί νευραλγικό ζήτημα για την εγχώρια επιχειρηματικότητα, που έχει πολλαπλά

αναδείξει η ΕΣΕΕ και κατά το παρελθόν. Οι δυσμενείς επιπτώσεις της υγειονομικής κρίσης επιβάλλουν τη μείωση της τιμολογιακής πολιτικής των πιστωτικών ιδρυμάτων, εξαιτίας αφενός της καταρράκωσης, αν όχι εκμηδένισης του τζίρου τους και αφετέρου επειδή η ευρεία χρήση των ηλεκτρονικών πληρωμών (κάρτες και web - banking) συνιστά μία τάση που ήρθε για να μείνει.

- Η μέχρι στιγμής συμπεριφορά των πιστωτικών ιδρυμάτων και τα μέτρα ελάφρυνσης που έχουν εφαρμόσει για την ανακούφιση των δανειοληπτών επιχειρηματιών κρίνονται ως ανεπαρκή και σε κάθε περίπτωση φειδωλά, σε σχέση με την έκταση και τη διάρκεια του προβλήματος. Ενδεικτικά αναφέρεται:

- Η αναστολή καταβολής των δόσεων για ενήμερα έως 31/12/2019 δάνεια ατομικών επιχειρήσεων που έχουν πληγεί από την υγειονομική κρίση. Οι ατομικές επιχειρήσεις διαθέτουν, βάσει οικονομικών δυνατοτήτων, λιγότερα εργαλεία (σχεδόν ανύπαρκτη πρόσβαση σε δανειοδότηση, χαμηλό επίπεδο μηχανοργάνωσης & υλικοτεχνικού εξοπλισμού κ.α.) στην προσπάθεια ανάκαμψής τους από τις συνέπειες του COVID 19 και συνεπώς πρέπει να τους χορηγηθεί μεγαλύτερο χρονικό πλαίσιο ευελιξίας.
- Επίσης, με την επαναλειτουργία των καταστημάτων, θα πρέπει να δοθεί ο απαραίτητος χρόνος στους επιτηδευματίες για την καταγραφή των ζημιών και την απαξίωση των εμπορευμάτων και των κεφαλαιοποιητικού τους εξοπλισμού. Ο αναγκαίος για την ανασύνταξη και επαναπρογραμματισμό των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων χρόνος πρέπει να γίνει σεβαστός από τις τράπεζες και να μην σπεύσουν αμέσως σε οχλήσεις για την "υπενθύμιση" των συμβατικών τους υποχρεώσεων. Όταν με το καλό η αγορά εισέλθει σε φάση σταθεροποίησης και μερικής αποκατάστασης τη εύρυθμης λειτουργίας της, οι ΜμΕ με την επανενεργοποίησή τους θα μπορέσουν να ανταποκριθούν σε δανειακές και λοιπές υποχρεώσεις προς το χρηματοπιστωτικό σύστημα.
- Άλλωστε, δεν θα πρέπει να λησμονείται το γεγονός πως λόγω της πανδημίας τα ελληνικά ομόλογα αναμένεται να ενταχθούν στο

πρόγραμμα της ποσοτικής χαλάρωσης QE με τα οφέλη των τραπεζών να αντανακλώνονται στο φθηνότερο κόστος χρήματος που θα δανείζονται από την ΕΚΤ. Τούτων δοθέντων, ευελπιστούμε στην ευκολότερη και με χαμηλότερο κόστος πρόσβαση των μικρών επιχειρήσεων στις πηγές ρευστότητας και στην άρση των υφιστάμενων αγκυλώσεων και αντικινήτρων. Από τη στιγμή που οι τράπεζες θα δανείζονται φθηνότερα θα πρέπει να διοχετεύουν περισσότερους πόρους στην αγορά με μεγαλύτερη ευελιξία και φθηνότερα επιτόκια.

IV. Ζητήματα Υπουργείου Τουρισμού

Η συμβολή του τουρισμού στην ελληνική οικονομία είναι αναντίρρητη και για τον λόγο αυτό η στήριξη του συγκεκριμένου κλάδου είναι αυτονόητη. Όμως γύρω από τον Τουρισμό, που αποτελεί την οικονομία της τελικής ζήτησης, διαμορφώνεται ένα ολόκληρο οικοσύστημα επιχειρήσεων. Αρκετές εμπορικές επιχειρήσεις, ιδίως στις τουριστικές περιοχές συνδέονται είτε έμμεσα, είτε άμεσα με την τουριστική προσέλευση και αναμένεται να βιώσουν σημαντική συμπίεση της οικονομικής τους δραστηριότητας με κάποιες μάλιστα να μην ανοίγουν και καθόλου.

Ενδεικτικά παρατίθεται πίνακας των 10 Περιφερειακών Ενοτήτων (ΠΕ) με την υψηλότερη ποσοστιαία συμμετοχή των επιχειρήσεων που διαθέτουν ΚΑΔ 47.78, που περιλαμβάνει τις επιχειρήσεις με τον πλέον καθαρό τουριστικό εμπορικό ΚΑΔ, η οποία τεκμηριώνει τη (σχετική) υπερεκπροσώπηση του κλάδου στις περιοχές που θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως τουριστικές. Σε αυτό το πλαίσιο:

- η ΕΣΣΕ ως φορέας εκπροσώπησης του εγχώριου επιχειρείν και θεσμοθετημένος κοινωνικός εταίρος, θεωρεί αυτονόητη την υποστήριξη των συγκεκριμένων επιχειρήσεων και την εφαρμογή παρόμοιων μέτρων στήριξης με αυτά που θα κατευθυνθούν στις τουριστικές επιχειρήσεις διαμονής (όπως για παράδειγμα η προσαρμογή στα πρωτόκολλα λειτουργίας με την τοποθέτηση plexiglass, ύπαρξη αντισηπτικών, υποδομές εξαερισμού κ.λπ.),

- η επαναφορά του ευνοϊκού καθεστώτος ΦΠΑ στα νησιά θα πρέπει να επανέλθει το γρηγορότερο δυνατό, καθώς το μεταφορικό ισοδύναμο είναι σαφώς υποδεέστερο μέτρο, με έντονα γραφειοκρατικά χαρακτηριστικά στην εφαρμογή του,
- η κατάργηση του φόρου πολυτελείας στα είδη αργυροχρυσοχοΐας και στα είδη γουνοποιίας, τα οποία συνδέονται με τον τουρισμό, αποτελεί μέτρο που έπρεπε ήδη να έχει νομοθετηθεί και εφαρμοστεί από το ΥΠ.ΟΙΚ.,
- κρίνεται επιβεβλημένη η ενίσχυση του εσωτερικού τουρισμού μέσω κουπονιών (voucher).

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕ ΚΑΔ 47.78
Π.Ε. ΘΗΡΑΣ	23,8%
Π.Ε. ΜΥΚΟΝΟΥ	23,4%
Π.Ε. ΤΗΝΟΥ	23,2%
Π.Ε. ΙΘΑΚΗΣ	23,0%
Π.Ε. ΜΗΛΟΥ	17,9%
Π.Ε. ΚΕΡΚΥΡΑΣ	17,2%
Π.Ε. ΚΑΡΠΑΘΟΥ	16,9%
Π.Ε. ΚΑΡΠΑΘΟΥ	16,9%
Π.Ε. ΚΩ	16,8%
Π.Ε. ΣΠΟΡΑΔΩΝ	16,3%